

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

2022-06-23

Diarienummer

512-124-2022

Arkivbeteckning

2402167

1(14)

Beslut för naturreservatet Degersjön i Umeå kommun

(2 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet Degersjön beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att länsstyrelsens beslut (2007-09-21, 511-4015-2000) om bildande av naturreservatet Degersjön med tillhörande skötselplan ska upphöra att gälla när beslutet ovan (2022-06-23, 512-124-2022) om bildande av naturreservatet Degersjön vunnit laga kraft.

Administrativa uppgifter

Namn: Degersjön

Dossiernummer: 2402167

NVR-id: 2013356

Kommun: Umeå

Län: Västerbotten

Lägesbeskrivning: ca 10 km OSO Umeå

Ekokarta: 20K6f och 20K7f

Mittkoordinat: 768766, 7085850 (SWEREF99TM)

Naturgeografisk region: 29a: kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken

Gräns: Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.

Markägare: Naturvårdsverket och samfällid ägd mark

Fastighet: Innertavle 9:74, Ultervik samf: 4-5

Förvaltare: Länsstyrelsen
Totalareal: 180 hektar
Areal skogsmark: 138 hektar
Produktiv skog: 130 hektar
Areal sjöar och vattendrag: 26 hektar
Areal öppen våtmark: 13 hektar
Areal övrigt: 3 hektar

Arealer enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av Degersjöns naturreservat är att bevara ett område med naturskog och de övriga naturmiljöerna våtmarker, sjöar och vattendrag och dess biologiska mångfald i ett gynnsamt tillstånd genom att skydda och återställa värdefulla livsmiljöer. Naturskogsstrukturer som död ved, gamla grova lövträd och god skiktning skall bibehållas, utvecklas och återskapas.

Syftet med reservatet är även att säkerställa ett större område med äldre skog nära Umeå stad för rekreation och friluftsliv. Primärt ska reservatet fungera som ett stadsnära vildmarksområde där besökarna kan uppleva områdets natur på naturens egna villkor.

Inom ramen för ovan angivna syften ska reservatet dessutom kunna nyttjas för undervisning och forskning.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer, som exempelvis översvämning, stormfällning samt svampars och insekters nedbrytning av ved.

Syftet ska även nås genom att:

- naturvårdsbränna delar av skogsmarken som är präglade av brand
- utöka livsmiljöer eller öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter
- öka variationen eller främja lövandelen i områdets ungskogar och medelålders skogar
- återställa struktur och hydrologi i vattenmiljöer, våtmarker och skogar
- ta bort för området främmande arter
- underlätta för allmänhetens friluftsliv

Skälen för beslutet

Degersjöns naturreservat är ett stort, kustnära naturområde innehållande äldre naturskogsartade skogar med gamla och grova träd, lövträd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Reservatets skogar är relativt gamla och överlag bara svagt påverkade av modernt skogsbruk. Dessa skogar är viktiga för många rödlistade arter som är beroende av naturskogsmiljöer och som därför har små möjligheter att fortleva i ett brukat skogslandskap. Stora

arealer utgörs av sumpskogar och områdets skogar är mestadels lövrika med bland annat gott om olikåldrig asp. I området finns också svagt påverkade våtmarker och sjöar som i mycket liten utsträckning exploaterats för fritidsbebyggelse, men även dikningspåverkade myrar och skogar vilka har potential att utveckla höga naturvärden om den naturliga hydrologin återställs.

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna för att bevara och utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

Naturreservatet är ett vildmarksområde som även innehåller intressanta naturmiljöer för friluftslivet och erbjuder goda förutsättningar för olika friluftslivsaktiviteter året runt. Genom beslutet förbättras möjligheten att uppleva ett förhållandevis obrutet och opåverkat naturskogsområde i tätortsnära miljö.

Skäl för att upphäva gällande beslut

Idag vet vi att det tar mycket lång tid för dikespåverkade myrar och sumpskogar att läka naturligt, och att naturvärdena och arterna kan stärkas och gynnas genom aktiva åtgärder. Även vattendrag och sjöar kan vara negativt påverkade av människan till exempel genom att det anlagts vandringshinder. I bägge fallen kan naturvärdena och arterna stärkas och gynnas genom aktiva åtgärder, något som inte medges i det gällande reservatsbeslutet för Degersjön (2007-09-21). Genom att hänvisa till skötselplanen medger det gällande reservatsbeslutet åtgärder för att genomföra kontrollerade bränningar, brandefterliknande åtgärder samt lövgynnande skötsel, men endast i vissa delar av reservatet. Länsstyrelsen ser dock att dessa åtgärder behövs för att uppnå syftet även i andra delar av reservatet. För att kunna genomföra denna justering av skötselplanen krävs ett upphävande av det gällande beslutet. Det är även ett faktum att främmande arter kan få en negativ effekt på den naturliga florans och faunan om de etableras inom ett skyddat område.

Degersjön har sedan reservatets bildande i 2007 blivit ett allt populärare friluftslivsområde, något som har medfört ett behov av fler anläggningar såsom flera leder och rastplatser samt möjlighet att förebygga negativa effekter av ett ökat besöksstryck.

Detta nya beslut medger olika biologiska och friluftsinriktade skötselåtgärder, vilket ökar möjligheten att bevara och återställa naturvärdena och säkerställa områdets biologiska mångfald, och därmed uppnå och tillgodose syftet med reservatet.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, utföra till- eller påbyggnad samt ändra nyttjandet av byggnad eller annan anläggning för att tillgodose annat ändamål än det vartill den tidigare varit använd.
2. anlägga väg, mark- eller luftledning, undantag medges för underhåll av befintliga vägar och ledningar inom reservatet. Träd som fallit eller hotar att falla över väg får kapas men ska lämnas i naturreservatet,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, dämna, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag,
4. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, uppjobeta vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsvårdsåtgärd.
5. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,
6. framföra motordrivet fordon utom på befintlig väg, undantag medges för uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med mindre motorfordon till närmaste väg, samt för snöskoter vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller is,
7. släppa ut eller sprida gifter, bekämpningsmedel, kalk eller växnäringsmedel.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar, anläggande av brandgator och liknande åtgärder,
4. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog genom röjning, gallring eller kapning av enstaka träd, skapande eller tillförsel av död ved eller markstörning,

5. skötselåtgärder för att öka variationen eller lövandelen i ungskogar och medelålders skogar genom röjning, gallring, kapning av enstaka träd, stängsling eller markstörning,
6. skötselåtgärder i dikesskadade våtmarker och skogar genom igenläggning av diken och röjning av buskar och träd,
7. fysisk och hydrologisk återställning i sjöar och vattendrag genom borttagande av vandringshinder, återföring av uppensade block och sten, öppna avstängda sidofåror, etablera lekområden för fisk, återställa igenslammade bottnar eller tillföra död ved,
8. anläggande och underhåll av parkeringsplats, leder, spång, bro och rastplats,
9. borttagande av för området främmande arter,
10. undersökning och dokumentation av områdets djur- och växtarter, mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. framföra motordrivet fordon, undantaget på befintliga vägar inom reservatet. Undantag medges även för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller is,
2. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
3. göra åverkan på mark eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade, med undantag för att ta torra, döda kvistar för att använda till lägereld,
4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,
5. fånga eller insamla insekter och andra djur,
6. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning annat än tillfälligt (högst 1 vecka) i samband med organiserad friluftslivsverksamhet.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut, samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,

- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivna fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) normalt underhåll av befintlig skoterled. Träd som fallit eller hotar att falla över leden får kapas men ska lämnas i naturreservatet.
- d) kvistning eller röjning av sly för upprätthållande av befintlig sikt- eller skjutgator vid jaktpass. För den som har Länsstyrelsens tillstånd är det tillåtet att röja nya sikt- eller skjutgator,
- e) uppförande av jaktorn för den som har Länsstyrelsens tillstånd under förutsättning att jaktornet underhålls och inte utgör en fara för allmänheten,
- f) underhåll och skötsel av befintlig båtplats (karta i bilaga 1). Båtplats som nyttjas ska hållas i ett värdat skick. Båtplats som inte längre nyttjas ska tas bort. Anläggande eller utmärkning av ny båtplats omfattas inte av undantag från reservatets föreskrifter,
- g) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För den som har länsstyrelsens tillstånd är det tillåtet att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön.

Ärendets beredning

Naturreservatet Degersjöns höga naturvärden uppmärksammades i samband med miljökontorets översiktliga naturinventering av Umeå kommun 1991. I slutet av 1990-talet avgränsade skogsvårdsstyrelsen två nyckelbiotoper och tre naturvärdeslokaler i området. I samband med att en gallring genomfördes i delar av den ena nyckelbiotopen beslutade sig Länsstyrelsen med att gå vidare och bilda naturreservat av området. Naturvårdsverket tillstyrkte under våren 2000 att Länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörda markägare med syfte att bilda naturreservat av området. I 2004 var förhandlingarna avslutade och avtal upprättades mellan parterna där staten köpte marken. I samband med fastighetsbildningen undantogs sjöarna Degersjön och Ultertjärnen, och blev samfälliga för Ulterviks skifteslag.

Degersjön skyddades som naturreservat 2007 med syfte att bevara ett område med naturskog och dess biologiska mångfald i gynnsamt tillstånd, genom att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer.

Under de senaste åren har erfarenheterna av och de praktiska möjligheterna till hydrologiska återställningar, kontrollerad bränning och brandeferliknande åtgärder inom skyddade områden ökat. Likaså har det generella kunskapsläget om naturvårdande åtgärder ökat sedan reservatets bildande. Ett ökat besöksstryck har även medfört behov för att tillgodose friluftslivet med flera anläggningar för att öka naturupplevelsen, och minska eventuella

störningar samt slitage. Även behoven och erfarenheterna av hantering av främmande arter har ökat. Eftersom Länsstyrelsen kan se att dessa typer av åtgärder skulle kunna bidra mycket till syftet och ha positiv betydelse för bevarandevärdena inom Degersjöns naturreservat, men det gällande beslutet inte medger alla typer av åtgärder som bedöms behövas för att nå syftet med reservatet, och inte heller på alla ställen där det bedöms behövas, påbörjades 2021 en process för att revidera det gällande beslutet och skötselplanen.

Yttranden från remissinstanser

Förslaget till nytt beslut och skötselplan för Degersjöns naturreservat har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Ulterviks skifteslag samt en privatperson som innehar nyttjanderätt för vägen genom reservatet enligt servitut har i sina respektive yttranden gett en god beskrivning av områdets vattenflöden samt dikenas tillkomst för att förbättra framkomligheten på Ulterviksvägen (utanför reservatsgränsen) och skogsbilvägen som går genom reservatet väster om Degersjön. Skifteslaget samt privatpersonen framför att eventuella dikesigenläggningar i reservatet inte bör påverka framkomligheten på Ulterviksvägen eller skogsbilvägen, och ej heller påverka fastigheter utanför reservatet eller höja vattennivån i Degersjön eller Ultertjärnen.

Vidare motsätter sig Ulterviks skifteslag förslaget om att förlänga befintlig stig runt och öster om sjön mot reservatsgränsen öster om Degersjön, eftersom de ser en risk för ökad störning för fritidshusägare vid sjöns sydöstra del samt för permanentboende vid Hammaren.

Länsstyrelsen avser endast utföra hydrologiska restaureringar/åtgärder som har påverkan inom naturreservatets gränser. Åtgärder som kan misstänkas ge negativ påverkan på fastigheter utanför, eller befintlig infrastruktur inom reservatet, ska utredas ytterligare innan genomförande av åtgärd, till exempel genom utförligare mätningar. I enlighet med privatpersonens och Ulterviks skifteslags yttranden anser även Länsstyrelsen att det är viktigt att åtgärder inte påverkar Ulterviksvägen negativt. Om några skador ändå skulle uppkomma på grund av Länsstyrelsens restaureringar ska dessa självklart åtgärdas skyndsamt.

Gällande den planerade stigen runt Degersjön, är avsikten med den planerade stigen att knyta ihop denna med befintlig stig genom att dra den ner till Ulterviksvägen. Åtgärden genomförs dock inte utan samtycke från de berörda markägarna. För att undvika att en stig trampas upp utan markägarnas samtycke, kommer inte en eventuell förlängd stig att dras helt ner till reservatsgränsen i sydost om markägarna motsätter sig att stigen fortsätter utanför reservatsgränsen. Detta är tydliggjort i skötselplanen. Vid eventuellt samtycke, kommer berörda parter även att inbjudas att vara med i fält när dragningen kring bebyggelsen ska planeras.

Umeå kommun anser att revideringen av beslut och skötselplan är bra och som möjliggör återställning av hydrologiskt påverkade våtmarker med mera,

och framför ett par synpunkter på enskilda skrivningar gällande föreskrift A6 där de anser att benämningen älg, björn, hjort och vildsvin kan bytas ut mot en mer generell benämning såsom högvilt. Vidare anser Umeå kommun att gällande undantag (f) om båtplats bör skrivningen ändras till "Båtplats som inte längre nyttjas ska tas bort".

Länsstyrelsen har efter samråd med Naturvårdsverket preciserat djurslag för att göra undantaget tydligare. Gällande skrivningen om båtplats ser Länsstyrelsen att kommunens förslag tydliggör undantaget, och har gjort den föreslagna ändringen.

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget.

SGU och Försvarsmakten har avstått från att yttra sig.

Beskrivning av reservatet

Degersjöns naturreservat ligger ca 10 km sydost om Umeå och endast 1 km från kusten i Umeå kommun. Reservatet utgörs av ett flackt kustnära område, 10-25 meter över havet. Det är ett bra exempel på ett sent skede av vegetationsutvecklingen hos en landhöjningskust. Naturreservatet karaktäriseras av relativt opåverkade skogar och våtmarker, men i området finns även dikningspåverkade myrar och sumpskogar. Området är mosaikartat med flera olika naturtyper representerade; våtmarker, skog och sjö vilka tillsammans bildar en väl samlad enhet. I reservatet finns ett antal rödlistade arter och signalarter som indikerar höga naturvärden i skogar med lång kontinuitet, som doftskinn, ullticka, lunglav och liten aspgelélav.

Tillgängligheten till naturreservatet är god tack vare att det ligger nära Umeå stad och i anslutning till en väg vid reservatets sydgräns, där två parkeringsplatser finns. Vintertid kan reservatet också nås från norr via skoterled. Från parkeringsplatserna i söder går en stig längs Degersjöns västra sida till en rastplats med fin utsikt över sjön. En stig som fortsätter från befintlig rastplats och går vidare runt sjön är planerad. Naturreservatet kan utöver detta besökas för egna strövtåg utifrån dess naturgivna förutsättningar.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv för skyddet är att bevara ett stort sammanhängande område med äldre grandominerad skog som är naturligt föryngrad, något som är mycket ovanligt i denna del av länet. Det är också en naturtyp som är ovanligt svagt representerad inom skyddad areal i regionen. Degersjöns karaktär av relativt opåverkade skogar kombinerat med att området ligger beläget långt österut gör det därför särskilt skyddsvärt. Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och värdet av dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet ökar i takt med detta. Inom den naturgeografiska region (29a) där Degersjön är beläget är arealen skyddad naturskog endast en mycket liten del av den totala skogsmarksarealen. Reservatet ligger dessutom i en del av länet där det finns flera andra lövrika naturskogsområden vilket ytterligare förstärker områdets bevarandevärde. Degersjön är ett variationsrikt område som är så stort att dess nuvarande karaktär kan bevaras

och på sikt även utvecklas. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, vattenkraftsutbyggnad, dikning och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som Degersjön med sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Motiv för att upphäva gällande beslut

Motiv för att upphäva reservatsbeslutet från 2007 och istället ersätta det med föreliggande beslut och skötselplan är att i Degersjöns naturreservat finns diken som påverkar en del av områdets myrar och skogar på ett negativt sätt. För att uppnå gynnsam bevarandestatus för dessa naturtyper behöver dikena läggas igen, något som det gällande beslutet inte medger.

Ytterligare motiv för att ta ett nytt beslut är att delar av skogarna i naturreservatet som är brandpräglade samt delar av naturreservatets lövrika naturskogar är lämnade till fri utveckling i det gällande beslutet. Gamla brandpräglade skogar blir alltmer sällsynta i landskapet, i tillägg till att lövrika, naturskogsartade granskogar på låg altitud utgör prioriterade skogstyper i skyddet av skogsområden. För att kunna bibehålla och öka dessa värden har Länsstyrelsen i och med det här beslutet även utökat möjligheterna till naturvårdsbränning, brandefterliknande åtgärder och lövgynnande skötsel till fler delar av reservatet.

Likaså medger detta nya beslut bekämpande av främmande arter, vilket är något som kan förväntas öka i takt med klimatförändringarna men som inte medges inom ramen för reservatsbeslutet från 2007. Slutligen medger det nya beslutet åtgärder för att ytterligare underlätta för allmänhetens friluftsliv, samtidigt som det ger möjlighet att skydda värdefulla naturmiljöer, fåglar och andra djur från negativ påverkan från friluftslivet.

I det gällande beslutet beskrivs inte de tillåtna naturvårds- och friluftslivsåtgärderna i själva föreskrifterna. Istället hänvisar B-föreskrifterna, som reglerar vad fastighetsägare och/eller annan sakägare förpliktigas att tåla (7 kap 6 § miljöbalken), endast till vad som preciseras i skötselplanen. Detta innebär att skötselplanen kan sägas innehålla inskränkningar i grundläggande rättigheter för markägare och rättighetsinnehavare, vilket gör att det krävs synnerliga (mycket starka) skäl för att ändra i skötselplanen. Eftersom klimatet och andra förhållanden är i förändring, och kunskapen om förvaltning av

naturvärden ökar, är det önskvärt att relativt lätt kunna anpassa den planerade skötseln av reservatet. I och med detta nya beslut beskrivs och regleras alla de åtgärder som bedöms behövas för att tillgodose syftet med reservatet i själva beslutsdokumentet, medan skötselplanen endast preciserar mer i detalj hur och var åtgärderna ska genomföras. Detta gör att det i framtiden blir lättare att revidera skötselplanen utan att behöva ta ett nytt beslut, så länge den planerade skötseln ryms inom vad som är tillåtet enligt föreskrifterna i beslutet.

Länsstyrelsen bedömer att det finns stöd för att upphäva det gällande reservatsbeslutet som fattades enligt 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808). Det gällande beslutet ersätts av ett nytt beslut som innebär ett motsvarande områdesskydd. Därför kan synnerliga skäl anses föreligga för att upphäva det gällande reservatet.

Enligt 7 kap. 7§ fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande av gällande beslut meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. Länsstyrelsen gör bedömningen att beslutet inte innebär något väsentligt intrång i områdets naturvärden och finner därav att det inte finns skäl att ställa krav på kompensation.

Ändringar från gällande beslut

Nedanför listas en sammanfattning över de ändringar av reservatsföreskrifterna som gjorts i föreliggande beslut, jämfört med gällande beslut från 2007. Ändringarna syftar till att bättre bevara naturreservatets naturvärden samt för att öka dess värden för friluftslivet.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken *om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden* (A-föreskrifter) har följande ändringar gjorts:

- Undantaget för underhåll av befintliga vägar och ledningar i förbudet mot att anlägga väg, mark- eller luftledning har kompletterats med att träd som fallit eller hotar att falla över väg får kapas.
- Kompletteringar och förtydliganden har gjorts om vad som gäller för nyttjande av motordrivna fordon. Undantaget för snöskoter vintertid gäller nu även på is, och undantaget för uttransport av fälld älg har ändrats till uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med mindre motorfordon till närmaste väg.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken *om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång* (B-föreskrifter) har flera punkter lagts till:

- Skötselåtgärder som i beslutet från 2007 endast finns beskrivna i skötselplanen har i föreliggande beslut reglerats som föreskrifter i beslutet. Detta gäller naturvårdsbränning, brandefterliknande åtgärder och lövgynnande samt variationsskapande åtgärder liksom

underhåll av informationstavlor och anläggande och underhåll av friluftsanordningar.

- Nya föreskrifter har lagts till för att möjliggöra skötselåtgärder i dikesskadade våtmarker och skogar, fysisk och hydrologisk återställning i sjöar och vattendrag och borttagande av främmande arter.
- Möjligheten till undersökningar i reservatet har utökats till att även gälla mark och vattenförhållanden.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken *om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet (C-föreskrifter)* har följande ändringar gjorts:

- Allmänhetens friluftsliv och organiserad friluftslivsverksamhet har underlättats genom att tillåta snöskoterkörning även på is, genom att undanta torra, döda kvistar som används för lägereldar från förbudet att göra åverkan på växtlighet samt genom att tillfälligt tillåta uppställande av skyltar i samband med organiserad friluftslivsverksamhet.

För att förtydliga och underlätta vid till exempel dispensprövningar har även flera undantag från föreskrifterna beskrivits och preciserats gällande utövandet av renskötsel, underhåll av skoterled, jaktpass, befintlig båtplats samt insamlandet av enstaka artexemplar för artbestämning. Ett undantag från föreskrifterna för att förvaltaren ska få vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna har även lagts till. Utöver detta har syftet kompletterats med att syftet med säkerställande och skötsel av naturreservatet även är att bevara de övriga naturmiljöerna våtmarker, sjöar och vattendrag. Syftet har även kompletterats med hur syftet ska uppnås. Skälen för beslutet har lagts till, och de beskrivande och motiverande texterna i beslutet har justerats och preciserats, dock utan att väsentligt ändra innebörden i dessa.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Degersjön har hög prioritet inom länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet Degersjön ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd¹.
- Området ligger inom en värdetrakt och i ett nätverk för skog² och därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdets utpekade värden och för att bevara, stärka och

¹ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

² Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018)*.

utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå³. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

- Det rika lövinslaget är särskilt värdefullt eftersom reservatet ligger i en trakt särskilt prioriterad för lövnaturvärden⁴. Skyddet möjliggör en sådan förvaltning.
- Högproduktiv granskog som finns inom reservatet är en prioriterad skogstyp för skydd. Prioriterade skogstyper är de skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara samt de skogstyper som bedöms vara underrepresenterade i formellt skyddade områden⁵.
- I reservatet har arten liten aspgelélav (*Collema curtisporum*) påträffats vilken omfattas av Åtgärdsprogrammet för hotade arter på asp i Norrland.

Förenlighet med miljömål och friluftsmål

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet och naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Naturreservatet Degersjön bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* genom att ca 130 hektar produktiv skogsmark med höga naturvärden ges ett långsiktigt skydd. Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Naturreservatet berör inga riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken.

Naturreservatsbildningen är i linje med Umeå kommuns gällande översiktsplan och detaljplaner. Naturskyddet är således förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en intresseavvägning där hänsyn ska tas till enskilda intressen. Utgångspunkten vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen är att ingrepp som motiveras av hänsyn till naturvårds- och miljöintressen betraktas som angelägna allmänna intressen.

³ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

⁴ Länsstyrelsen Västerbotten. 2014. *Strategi för bevarande och restaurering av lövnaturvärden i skyddade områden, Västerbottens län*. Meddelande 6:2014.

⁵ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Föreskrifterna är anpassade till vad som behövs för att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet. De är främst avsedda att begränsa skador på växt- och djurliv samt mark och vattenmiljöer. Vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en bedömning om konsekvensutredning göras för ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken. Dessa föreskrifter gäller rätten att färdas och vistas, och ordningen i övrigt i området och exemplifieras i förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45) som förbud mot åtgärder som annars hade varit tillåtna enligt allemansrätten.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (SFS 2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

För anordnande av fasta renskötselåtgärder ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12. kap 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (SFS 1998:904) om anmälan om samråd.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (SFS 1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Maja Sjöskog Kvalvik, naturvårdshandläggare, som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Helene Hellmark Knutsson

Landshövding

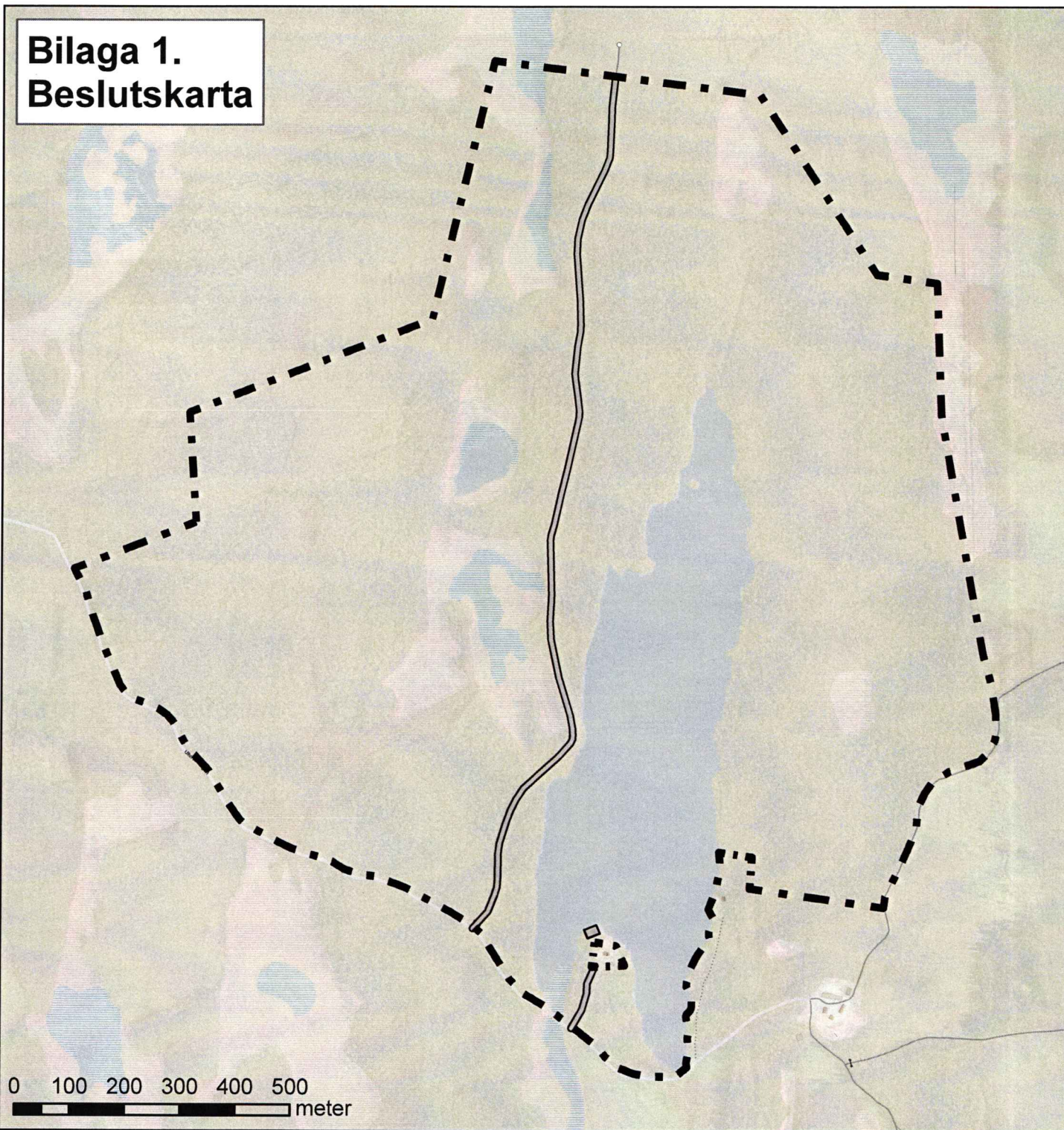
Maja Sjöskog Kvalvik

Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Överklagandehänvisning regeringen

Bilaga 1. Beslutskarta

Naturresevat

Degersjön

Umeå kommun

Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 512-124-2022

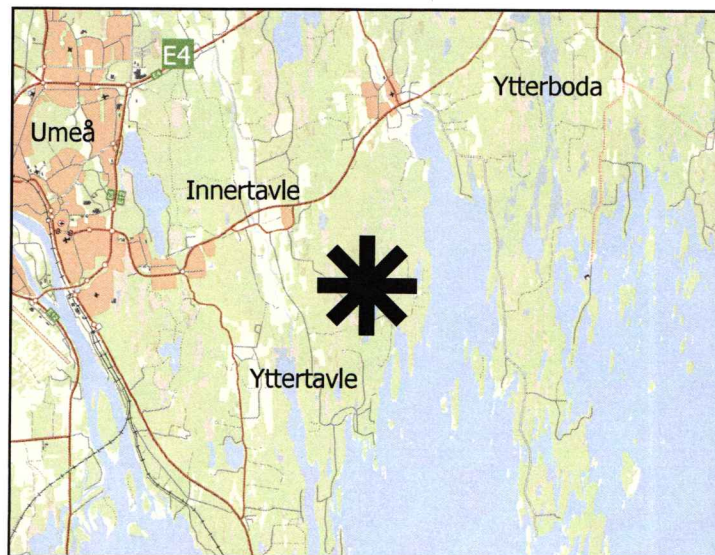
 Reservatsgräns

 Båtplats och vägar som
nyttjas enligt servitut

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbottens län

3

BESLUT

Datum

2007-09-21

Beteckning

511-4015-2000

1(6)

Delg. kvitto

Enligt sändlista

Förordnande om naturreservat för Degersjön i Umeå kommun

(3 bilagor)

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2.

Uppgifter om reservatet

Namn	Degersjön
Nummer	2402167
Reg-DOS id	2013356
Natura 2000	-
Kommun	Umeå
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Ca 10 km OSO Umeå, ekokarta 20K6f och 20K7f mittkoordinat: 1729197, 7084900
Naturgeografisk region	29 A: Kustslätter och dalar med finsediment kring Norra Bottenviken
Gräns	Se bifogad karta
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden
Fastigheter	Fastighetsbildning pågår
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	180,2 ha
Skyddad produktiv skog	127,6 ha

Syftet med reservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av Degersjöns naturreservat är att bevara ett område med naturskog och dess biologiska mångfald i gynnsamt tillstånd genom att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer. Naturskogsstrukturer som död ved, gamla grova lövträd och god skiktning skall bibehållas, utvecklas och återskapas. Syftet med reservatet är även att säkerställa ett större område med äldre skog nära Umeå stad för rekreation och friluftsliv. Primärt ska reservatet fungera som ett stadsnära vildmarksområde där besökare kan uppleva områdets natur på naturens egna villkor. Smärre anläggningar kommer dessutom att iordningställas för att underlätta för besökare inom området. Inom ramen för ovan angivna syften ska reservatet dessutom kunna nyttjas för undervisning och forskning.

Motiv för beslutet

Degersjöns naturreservat är ett stort, kustnära naturområde innehållande äldre naturskogsartade skogar, svagt påverkade våtmarker och sjöar som i mycket liten utsträckning exploaterats för fritidsbebyggelse. Reservatets skogar är relativt gamla och överlag bara svagt påverkade av modernt skogsbruk. Stora arealer utgörs av sumpskogar och områdets skogar är mestadels lövrika med bland annat gott om olikåldrig asp.

Ett så pass stort sammanhängande område som Degersjön med äldre grandominerad skog som är naturligt föryngrad är mycket ovanligt i denna del av länet. Det är också en naturtyp som är ovanligt svagt representerad inom skyddad areal i regionen. Degersjöns karaktär av relativt opåverkade skogar kombinerat med att området ligger beläget långt österut gör det därför särskilt skyddsvärt. Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och värdet av dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet ökar i takt med detta. Inom den naturgeografiska region (29 a) där Degersjön är beläget utgör arealen skyddad naturskog endast 0,7 % av den totala skogsmarksarealen. Lövrika, naturskogsartade granskogar på låg altitud utgör prioriterade skogstyper i skyddet av skogsområden. Reservatet ligger dessutom i en del av länet där det finns flera andra lövrika naturskogsområden vilket ytterligare förstärker områdets bevarandevärde. Degersjön är ett variationsrikt område som är så stort att dess nuvarande karaktär kan bevaras och på sikt även utvecklas.

Länsstyrelsen bedömer att området är prioriterat enligt de nationella och regionala strategierna för skydd av skog. I och med detta beslut om naturreservat så skyddas 127,6 hektar produktiv skogsmark med höga naturvärden. Skyddet av detta område har stor betydelse för att miljömålet levande skogar ska nås.

Länsstyrelsen bedömer att olika typer av exploatering av områdets våtmarker, skogsbruk och andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är viktigt för bevarande

av den biologiska mångfalden. Därför är detta, enligt länsstyrelsens uppfattning, ett område som i enlighet med miljöbalkens 1 kap 1 § bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap 4 §.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för bevarandet av den biologiska mångfalden och för allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap 25 § ha länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Ärendets beredning

Områdets höga naturvärden uppmärksammades i samband med miljökontorets översiktliga naturinventering av Umeå kommun 1991. I slutet av 1990-talet avgränsade skogsvårdsstyrelsen två nyckelbiotoper och tre naturvärdeslokaler i området. I samband med att en gallring genomfördes i delar av den ena nyckelbiotopen beslutade sig länsstyrelsen med att gå vidare och bilda naturreservat av området. Eftersom området getts hög prioritet i länsstyrelsens arbete med att bevara hotade naturtyper begärde länsstyrelsen besked från Naturvårdsverket om verket var berett att skjuta till medel för att skydda området som naturreservat. Naturvårdsverket tillstyrkte under våren 2000 att länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörd markägare med syfte att bilda naturreservat av området. Länsstyrelsen har sedan besökt området vid ett flertal tillfällen för att samla in ytterligare underlag om områdets naturvärden.

Länsstyrelsen tog under början av 2000 kontakt med markägarna för att informera om länsstyrelsens planer på ett reservat. Därefter har värdering av marken genomförts och staten har sedan förhandlat med markägarna om ersättning. Hösten 2004 var förhandlingarna avslutade och avtal upprättades mellan parterna där staten köpte marken.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Samtliga instanser som inkommit med yttrande tillstyrker förslaget. Remissinstansernas övriga synpunkter har beaktats i skäligen utsträckning i beslutet.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, utföra till- eller påbyggnad samt ändra nyttjandet av byggnad eller annan anläggning för att tillgodose annat ändamål än det vartill den tidigare varit använd,
2. anlägga väg, mark- eller luftledning, undantag medges för underhåll av befintliga vägar och ledningar inom reservatet,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, dämna, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag,
4. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsvårdsåtgärd,
5. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,
6. framföra motordrivet fordon utom på befintlig väg, undantag medges för uttransport av fälld älg, samt för snöskoter vintertid på snötäckt, väl tjälad mark,
7. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsmedel,

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap 5 § ska inte utgöra hinder för åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet enligt skötselplanen.

Föreskrifter om förpliktelse för fastighetsägare och/eller annan sakägare att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning av informationstavlor,
3. skötselåtgärder enligt skötselplan.
4. undersökningar och övervakning av områdets växt och djurarter.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon, undantaget på befintliga vägar inom reservatet, undantag medges även för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark,
2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
3. göra åverkan på mark eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,
4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,
5. fånga eller insamla insekter och andra djur,
6. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning

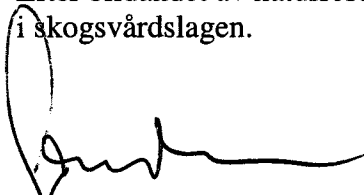
Upplysningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Enligt 29 kap 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Efter bildandet av naturreservatet omfattas området inte av bestämmelserna i skogsvårdslagen.

Göran Theolin

Andreas Garpebring

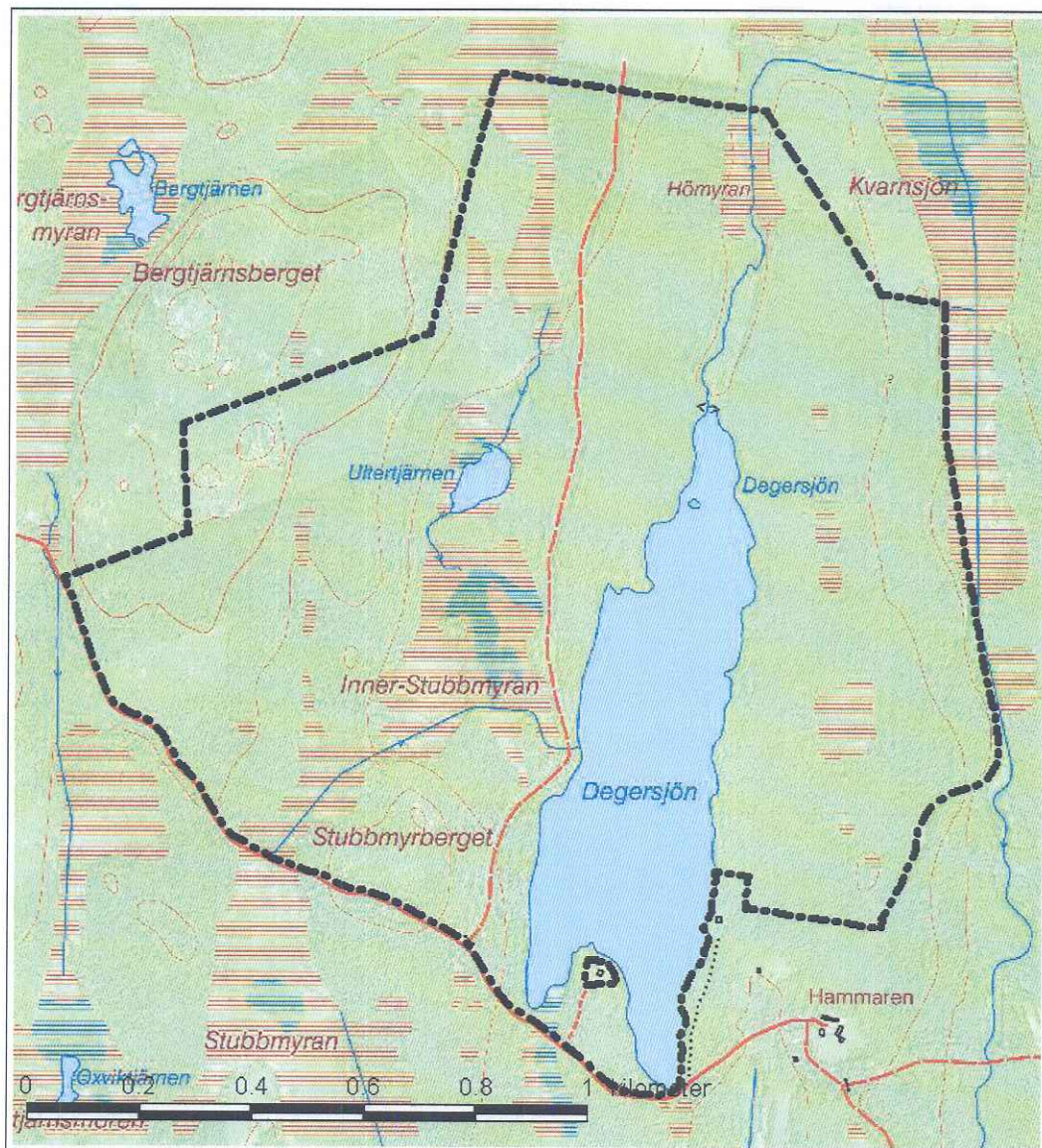
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Bygg- och Miljökontoret, Umeå kommun, 901 84 Umeå
Lantmäterimyndigheten i AC-län, Box 3044, 903 02 Umeå
Carina Björö, Kommunala lantmäterimyndigheten, Umeå kommun,
901 84 Umeå
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Sthlm
SGU, Uppsala, Box 670, 751 28 Uppsala
Ulf Marklund, Skogsstyrelsen, Box 294, 901 06 Umeå
Rans Sameby, Bergnäs 127, 922 91 Vindeln
Räddningstjänsten i Umeå, 901 84 Umeå
Margot Fällman, Innertavle 413, 905 96 Umeå
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Torgny Forsgren,
Arvid Franklins väg 18, 921 35 Lycksele
Patrik Nygren, Västra Hökmark 232, 930 10 Lövvånger
Örjan Clausén, Lantmäteriet, Storgatan 28, 921 31 Lycksele
Naturvårdsregistret

Beslutskarta till Degersjöns naturreservat

Naturreservat
Degersjön
 Umeå Kommun, Västerbottens län
 Tillhör Länsstyrelsens beslut 2007-09-21
 Dnr 511-4015-2000

 Reservatsgräns

Ekonomisk karta: 20K8f & 20K7f

Ur sättningskartan för länets område.
 Medgivande 94:2410

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET DEGERSJÖN I UMEÅ KOMMUN

Foto: Andreas Garpebring

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställande och skötsel av Degersjöns naturreservat är att bevara ett område med naturskog och dess biologiska mångfald i gynnsamt tillstånd genom att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer. Naturskogsstrukturer som död ved, gamla grova lövträd och god skiktning skall bibehållas, utvecklas och återskapas. Syftet med reservatet är även att säkerställa ett större område med äldre skog nära Umeå stad för rekreation och friluftsliv. Primärt ska reservatet fungera som ett stadsnära vildmarksområde där besöker kan uppleva områdets natur på naturens egna villkor. Smärre anläggningar kommer dessutom att iordningställas för att underlätta för besökare inom området. Inom ramen för ovan angivna syften ska reservatet dessutom kunna nyttjas för undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Degersjön
Nummer	2402167
Reg-DOS id	2013356
Natura 2000	-
Kommun	Umeå
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Ca 10 km OSO Umeå, ekokarta 20K6f och 20K7f mittkoordinat: 1729197, 7084900
Naturgeografisk region	29 A: Kustslätter och dalar med finsediment kring Norra Bottenviken
Gräns	Se bifogad karta
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden
Fastigheter	Fastighetsbildning pågår
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	180,2 ha
Skyddad produktiv skog	127,6 ha

2.2 Naturtyper

Naturtypsindelning ¹		Areal (ha)
Tallskog	-hällmarkstallskog av lavtyp (2.1.1.1)	3,0 ha
	-sumptallskog av ristyp (2.1.1.3)	12,0 ha
	-tallskog av lingonristyp (2.1.1.4)	22,5 ha
Granskog	-granskog av blåbärsris-typ (2.1.2.1)	52,9 ha
	-granskog av lågormbunkstyp (2.1.2.2)	1,5 ha
	-sumpgranskog av ristyp (2.1.2.3)	40,0 ha
Lövskog	-sumpbjörkskog av ris-grästyp (2.2.1.6)	0,6 ha
Våtmarker	-tallmosse av ristyp (3.1.1.3)	1,3 ha
	-tallkärr av klotstarrtyp (3.2.1.1)	4,7 ha
	-fattigkärr av tuvullstyp (3.2.3.1)	1,3 ha
	-fattigkärr av tuvsäv-blåtåteltyp (3.2.3.2)	2,8 ha
	-fattigkärr av starrtyp (3.2.4.1)	4,7 ha
	-fattigkärr av vitmosstyp (3.2.4.1)	1,5 ha
	-intermediärkärr av starrtyp (3.3.3.1)	3,9 ha
	-intermediärkärr av vitmoss-brunmosstyp (3.3.3.4)	1,5 ha
Sötvatten	-sötvattensvegetation av gul näckrostyp (6.2.1.1)	26,0 ha

¹Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden, 1994*, se bilaga 1.

Naturtypsindelning ²		Areal (ha)
Skog	-västlig taiga (9010)	113,9 ha
	-övrig skog (9900)	18,0 ha
Våtmarker	-öppna svagt välvda mossar, fattiga och inter- mediära kärr och gungflyn (7140)	14,4 ha
	-skogsklädd myr (91D0)	2,4 ha
	-övrig våtmark (7926)	5,5 ha
Sötvatten	- dystrofa sjöar och småvatten (3160)	26,0 ha

²Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur, se bilaga 2.

2.3 Beskrivning av reservatet

Degersjöns naturreservat är beläget ca 10 km ostsydost Umeå och endast 1 km från kusten i Umeå kommun. Reservatet utgörs av ett flackt kustnära område, 10-25 m ö h. Det är ett bra exempel på ett senare skede av vegetationsutvecklingen hos en landhöjningskust. Området är mosaikartat med flera olika naturtyper representerade; våtmarker, skog och sjö vilka tillsammans bildar en väl samlad enhet.

Berggrunden utgörs av omvandlad granit till granodiorit, grå eller ljusgrå, som är fin- till grovkornig. Större ”ögon” av kalifältspat förekommer också i graniten. Graniten är yngre än den sedimentgnejs som dominerar efter länets kust och är relativt fattig på näringsämnen. Området präglas av en isrörelseriktning från norr mot söder, som bl.a. framträder i form av två mindre drumliner i sjöns sydligaste del. För övrigt ligger ett halvdussin tydliga ändmoräner på rad intill sjöns nordöstra strand. Dessa är orienterade tvärs den dominerande isrörelseriktningen från norr.

Skogarna i reservatet domineras av gran med ett bitvis stort lövinslag. Särskilt påtagligt är det genomgående inslaget av asp. Mindre delar av skogarna utgörs av tallskogar, yngre lövrika successioner och hällmarksimpediment. Markbeskaffenheterna

växlar mellan sumpskog och friska marker. Det finns ett par kärnområden med höga naturvärden som kompletteras av delar med äldre skog som på kort tid kommer att utveckla höga naturvärden. Här finns en varierande tillgång på torra träd och lågor samt förekomst av signalarter och rödlistade arter. Brandspår i form av gamla kolade stubbar förekommer i måttlig omfattning över större delen av reservatet, undantaget sumpskogen i norr.

Merparten av områdets skogar består av grandominerad blandskog på flack, mestadels blockfattig mark. Marken är frisk till fuktig och främst i den norra och östra delen finns inslag av fuktiga till blöta sumpskogspartier. Fältskiktet består av blåbär med fläckvisa inslag av örter. Till stora delar är skogen flerskiktad och domineras av drygt 100 till 120 åriga träd med inslag av drygt 150 åriga granar och tallar. Lövinslaget är genomgående stort, med gott om grov glasbjörk och fläckvis även kraftigt inslag av grov, gammal asp. Det finns en varierad tillgång på död ved i området, både i form av torrträd, björkhögstubbar och lågor. Majoriteten av lågorna är dock relativt färska, och riktigt gamla och grova lågor saknas ofta nästan helt.

Död ved i granskogen öster om Degersjön. Foto: A. Garpebring/Lst

Hänglavstillgången är god med gott om *Bryoria*- och *Usnea*-lavar. Delar av området öster om Degersjön har nyligen genomgallrats varvid skogens ursprungliga karaktär av skiktning och luckighet gått spolierad, men

det finns ännu kvar vissa naturliga strukturer inom beståndet. I norra delen av reservatet, i området mellan Långmyran och Hömyran finns ett område med gransumpskog, som är flerskiktad och tät. Norra delen av sumpskogen är av god bonitet med inslag av mycket grova och högvuxna granar, medan de södra delarna utgörs av stamtät och klen skog med senvuxna granar. Lövinslaget är stort med goda förekomster av björk och asp. Tillgången på död ved är genomgående god och både yngre och äldre lågor finns i denna del. Även norr om Innerstubbmyran finns ett par drågartade områden med intressant sumpskog. Dessa områden är mycket blöta med en tätvuxen och klenstammig blandskog av senvuxen gran, glasbjörk och gråal. Tillgången på död och döende lövved är mycket god inom detta område. På Stubbmyrberget i områdets södra del finns en mindre, drygt 100-årig hållmarkstallskog. På den udde som skjuter ut i Degersjöns södra ända växer reservatets äldsta skog, en svagt skiktad, ca 200 årig tallskog där tallarna precis börjat utveckla tillplattade kronor och

Lunglav på asp. Foto: A. Garpebring/Lst

och mycket stamtät tallföryngrig med kvarstående 150 - 200 år gamla fröträd, dels en 30 årigt, tätvuxen aspdominerad lövskog.

Områdets våtmarker består av olika typer av svagt påverkade kärr. Reservatets myrar har i relativt sen tid utgjorts av havsvikar och havssträndängar som snörts av och vuxit igen till följd av landhöjningen. Långmyran i området nordvästra del utgörs av ett öppet topogent kärr med diffus sträng-flarckbildning och ingår som ett klass 2-objekt i länets våtmarksinventering. Inner-Stubbmyran söder om Utertjärnen är av en intressant och för kustområdet ovanlig typ. Kärren är intermediära och mycket blöta, nästan av lösbottentyp. De stora öppna ytorna domineras växelvis av vitstarr, strängstarr och trådstarr i fältskiktet och brun glansvitmossa och knoppvitmossa i bottenskiktet. Bladvass förekommer även över stora delar av området. Hömyran utgörs av ett litet starrbevuxet topogent kärr som dikats och troligen nyttjats för myrodling. I övrigt förekommer ett antal små, mestadels opåverkade trädbevuxna fastmattekärr av fattigt typ utspridda över området.

Degersjön är en näringsfattig klarvattensjö med god tillgång på gädda och abborre. I norra delen av sjön finns mindre vassområden. Sjön har vissa kvalitéer som fågelsjö med bland annat häckande storlom och småskrake. Utertjärnen är en liten näringsfattig myrtjärn omgiven av gungflyn och mycket blöta vitmossmattor.

Degersjöns produktiva skogsmiljöer och östliga läge i landskapet kombinerat med lång skoglig kontinuitet och relativt låg påverkansgrad av skogsbruk gör att många

grova, vridna grenar. Skogarna öster om Degersjön är mestadels aningen yngre än de väster om sjön. Beståndsåldern ligger här på drygt 100 år, med inslag av äldre träd främst i myrkanter och i de sumpigaste partierna. Lövinslaget är här betydligt sparsammare och består nästan uteslutande av glasbjörk. Skogen är dock mycket oskött och har överlag en välutvecklad skiktning med träd i de flesta åldrar och dimensioner samt ofta god tillgång på både stående och liggande död ved. Stora delar av skogen öster om sjön består antingen av sumpskogar eller av blåbärsgranskogar med inslag av sumpiga partier. Sumpskogarna varierar från dråg med frodvuxna gransumpskogar med örtinslag till fattiga och lågproduktiva tallsumpskogar.

I reservatets nordvästra del finns även områden med kraftigt påverkade, yngre skogar. Dessa skogar består av dels en cirka 15 år gammal

rödlistade arter och andra ovanliga skogsarter trivs i området. Inom området har följande rödlistade arter och signalarter påträffats (hotkategori inom parentes): doftskinn (NT), gammelgransskål (NT), harticka (NT), kötticka, stjärntagging (NT), stor aspticka (NT), tickmussling, ullticka, blanksvart spiklav, brunpudrad nållav (NT), korallblylav, liten aspgelélav (VU), liten spiklav, lunglav (NT), skinnlav, småflikig brosklav (NT), violettgrå tagellav (NT), kranshakmossa, jungfru marie nycklar, fiskgjuse, havsörn (NT), järpe, tjäder, smålom (NT), sparvuggla, spillkråka, storlom, trana, tretåig hackspett (VU), törnskata (NT) och videsparv. Den idag starkt utrotningshotade vitryggiga hackspetten (CR) finns även noterad från området från 60- och 70-talet.

Inga kända fornlämningar eller kulturminnen finns inom reservatet. Med stor sannolikhet har delar av reservatets myrar nyttjats för slåtter, vilket bland annat indikeras av namn som Hömyran. I reservatets skogar finns en del spår av äldre tiders skogsbruk i form av gamla stubbar med spår av manuella avverkningsmetoder. Reservatets skogar har även under lång tid nyttjats som vinterbetesland av renskötande samer.

Degersjön är främst ett lokalt friluftsområde och används för jakt, fiske, svamp- och bärplockning.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i fyra skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området samt den skötsel som ska genomföras inom respektive naturtyp (bilaga 3). För varje skötselområde redovisas ett antal mätbara bevarandemål. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, skog med fri utveckling, areal 61 ha

Skötselområdet består i huvudsak av gran- och barrblandskogar på frisk till blöt mark (bilaga 3, skötselområde 1). Merparten av skötselområdet utgörs redan i dag av olikåldriga, skiktade naturskogor med stort lövinslag (bilaga 2, delområde 1). Skötselområdets skogar ska lämnas för fri utveckling, vilket innebär att utvecklingen ska präglas av naturliga processer så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskog uppgår till 61 ha
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd
- skötselområdets sumpskogor har en i huvudsak ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

3.2 Skötselområde 2, skogsmark med initial restaurering, areal 31 ha

Skötselområdet består i huvudsak av genomgallrade gran-, tall- och barrblandskogar på frisk mark (bilaga 3, skötselområde 2). För att påskynda bildandet av död ved ska ett antal stammar inom minst fem utvalda hektarstora ytor skadas. Skadan är tänkt att försvaga trädet och predisponera det för angrepp av rötsvampar och insekter. I övrigt ska området lämnas för fri utveckling.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskog uppgår till 31 ha
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd

Skötselåtgärder

Under en inledande femårsperiod ska skötselområdet utsättas för åtgärder som påskyndar bildningen av död ved. Det ska göras genom att skada ca 10 % av stammarna på fem stycken hektarstora ytor. Ytorna läggs ut subjektivt inom skötselområdet. Skadan kan t ex göras genom instick med motorsåg.

3.3 Skötselområde 3, asprika skogar med lövbrännekaraktär, areal 40 ha

Skötselområdet består i huvudsak av lövrika granskogar på frisk - fuktig mark (bilaga 3, delområde 4). Drygt hälften av skötselområdet utgörs redan i dag av olikåldriga, skiktade naturskogar med stort lövinslag (bilaga 2, delområde 1), övriga delar består i huvudsak av lövdominerade ungskogsfaser. Brandspår förekommer i måttlig omfattning inom skötselområdet och den lövbrännelika karaktären härrör sannolikt från äldre avverkningar. Skötselområdets skogar kan naturvårdsbrännas där/om det är tekniskt möjligt. Men det näst bästa alternativet är att försöka tillgodose en kontinuerlig tillförsel av asp genom riktade avverkningsingrepp och eventuell stängsling för att trygga återväxten av asp.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen asprik naturskog uppgår till 40 ha
- andelen lövträd uppgår till minst 10 % av det totala virkesförrådet, varav minst hälften utgörs av asp
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd
- efter brand/sektiv granavverkning sker föryngring med minst 1000 aspar/ha som når en höjd av minst 5 meter
- skötselområdets sumpskogar har en i huvudsak ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning och/eller åtgärder som efterliknar brand skall utföras inom skötselområdet. Skogarnas karaktär gör det dock mindre troligt att en kontrollerad naturvårdsbränning kan genomföras till rimliga kostnader inom området. I stället ska då åtgärder som efterliknar brand genomföras för att gynna föryngring av lövträd, särskilt asp. Det ska göras i form av områden som är cirka 0,5 ha. Exakt avgränsning snitslas i terrängen när åtgärden vidtas. Avverkningarna bör utföras så att i stort sett all gran fällt och lämnas som ett ”plockepinn” för att försvåra för betande älgar att nå

spirande aspar och annat löv. Åtgärden ska vidtas inom en femårsperiod och därefter med ett intervall på 10 år. Metoden ska utvärderas och om den inte är framgångsrik kompletteras med stängsling. Om samma område, av praktiska skäl, skulle beröras av en naturvårdsbränning möter det inget hinder.

3.4 Skötselområde 4 våtmarker med fri utveckling, areal 22 ha

Området består av flera olika mindre myrar och delar av myrar. Vegetationstyperna varierar från fattiga tallkärr till intermediära, öppna strängflarkkärr (bilaga 3, delområde 5). De mindre myrarna samt Långmyran är i huvudsak hydrologiskt intakta, medan Hömyran och den södra delen av Inner-Stubbmyran är dikningspåverkade. Skötselområdets myrar ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen våtmarker uppgår till 22 ha, varav trädbevuxna våtmarker utgör 6 ha
- volymen död ved på de trädbevuxna våtmarkerna uppgår till minst 15 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd
- minst 70 % av skötselområdets våtmarker har en ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

3.5 Skötselområde 5 sötvatten med fri utveckling, areal 26 ha

Området består av sjöarna Degersjön och Ultertjärnen (bilaga 3, delområde 6). Skötselområdets sjöar ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen dystrofa sjöar uppgår till 26 ha
- naturliga vattenfluktuationer tillåts råda

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Området är i dag främst ett lokalt utflyktsmål som nyttjas för jakt, fiske, bär- och svampplockning. En skoterled passerar genom reservatets västra del men delen genom reservatet fungerar huvudsakligen som transportsträcka till andra utflyktsmål. Besöksfrekvensen till Degersjön bedöms komma att öka till följd av reservatsbildningen. Den förväntade ökningen av besök bedöms dock inte komma att äventyra området naturvärden.

4.1 Skötselområde för Friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. De anordningar som iordningställs ska bidra till att öka reservatets tillgänglighet. En skoterled, markerad med röda kryss och träskyltar som visar vägen, går genom området. Från söder leder skoterleden in i reservatet via myren väster om Stubbmyrberget. Leden följer sedan våtmarksstråket över Inner-Stubbmyran, Ultertjärnen och Långmyran.

I anslutning till den väg som utgör reservatets sydgräns finns möjligheter till parkering strax innan Degersjöns sydspets, vilket gör detta till en lämplig huvudentré till reservatet. En vandringsstig på ca 1 km anläggs längs Degersjöns västra strand mellan reservatsentrén och en mindre udde i Degersjöns nordvästra del. Stigen spångas över blöta partier. En grillplats med tillgång på ved iordningställs på udden vid stigen slut. Tre informationsskyltar med kartor över reservatet ska sättas upp, en vid parkeringen (A0) och två mindre (A3) där skoterleden passerar över reservatets norra respektive södra gräns. Vägvisning till reservatet sker från Täftevägen och vid avtagsvägen mot Ultervik i Innertavle by.

Placeringar av anläggningarna redovisas på kartan i bilaga 4.

Mål

- Det ska finnas en tydlig entré till reservatet
- Det ska finnas en mindre P-plats vid entrén
- Det ska finnas väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturmiljöer i reservatet, föreskrifter för allmänheten samt en karta
- Det ska finnas en väl uppmärksammad stig med spänger mellan reservatsentrén och rastplatsen
- Det ska finnas en rastplats med eldplats och bänkar
- Det ska finnas kontinuerlig tillgång på ved vid rastplatsen

Skötselåtgärder

- Anläggning av P-plats och entré.
- Montering av informationsskyltar.
- Rövning och uppmärkning av stig
- Anläggning av rastplats

5. Övriga anläggningar

Inom reservatet finns inga övriga anläggningar.

6. Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av respektive rättighetsinnehavare enligt gällande lagstiftningar och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet
Brandefterliknade åtgärder	Skötselområde 3, bilaga 3	2
Nyskapande av död ved	Skötselområde 2, bilaga 3	1
Anläggning av P-plats	Se bilaga 4	1
Montering av informations- skyltar	Se bilaga 4	1
Röjning och markering av stig	Se bilaga 4	2
Anläggning av rastplats	Se bilaga 4	2

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske årligen. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

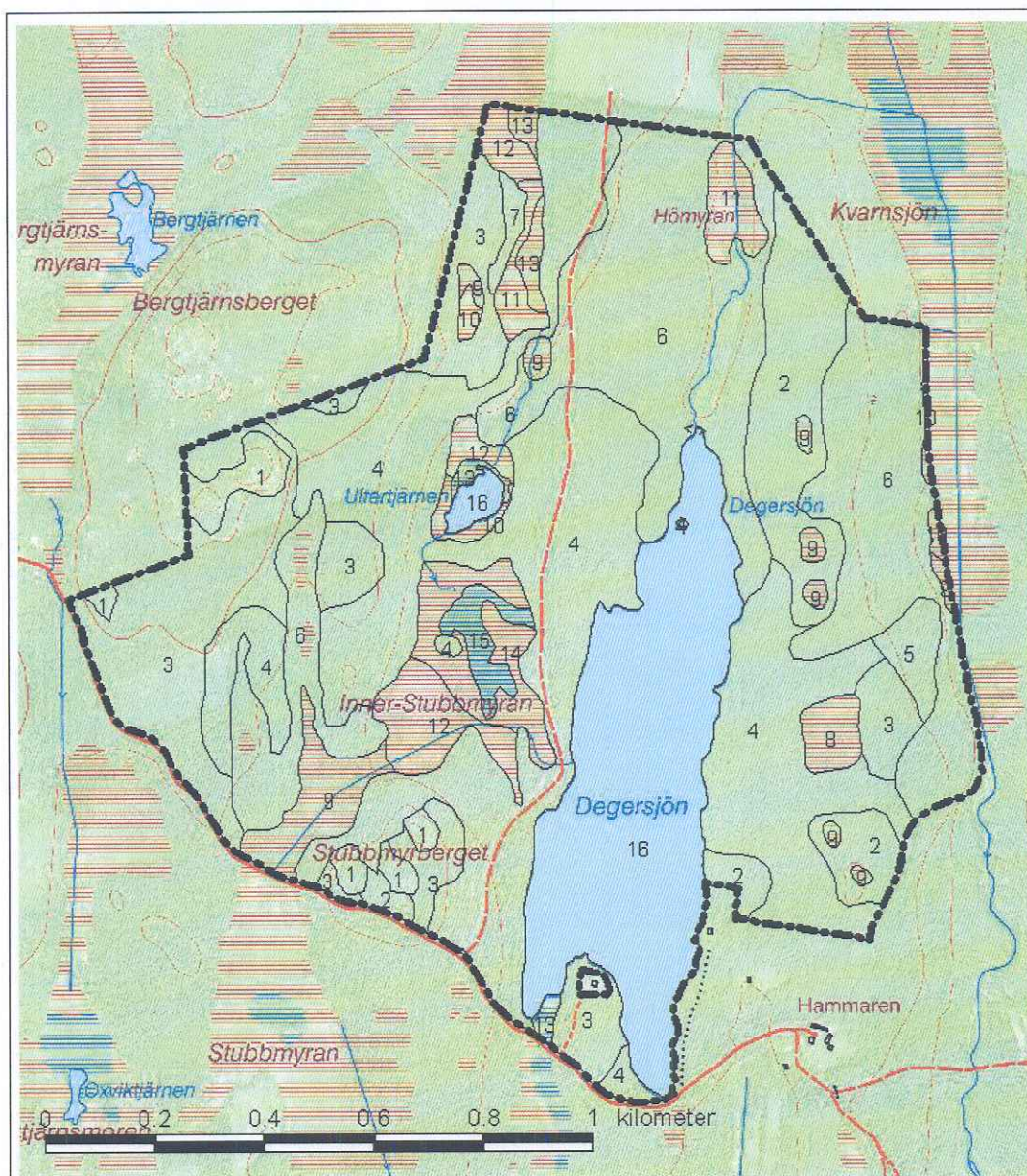
9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2. Indelningen kan komma att ändras efter ytterligare fältbesök i reservatet eller efter att området har flygbildstolkats.

Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
3. Skötselområden för naturvärden
4. Anläggningar för friluftsliv

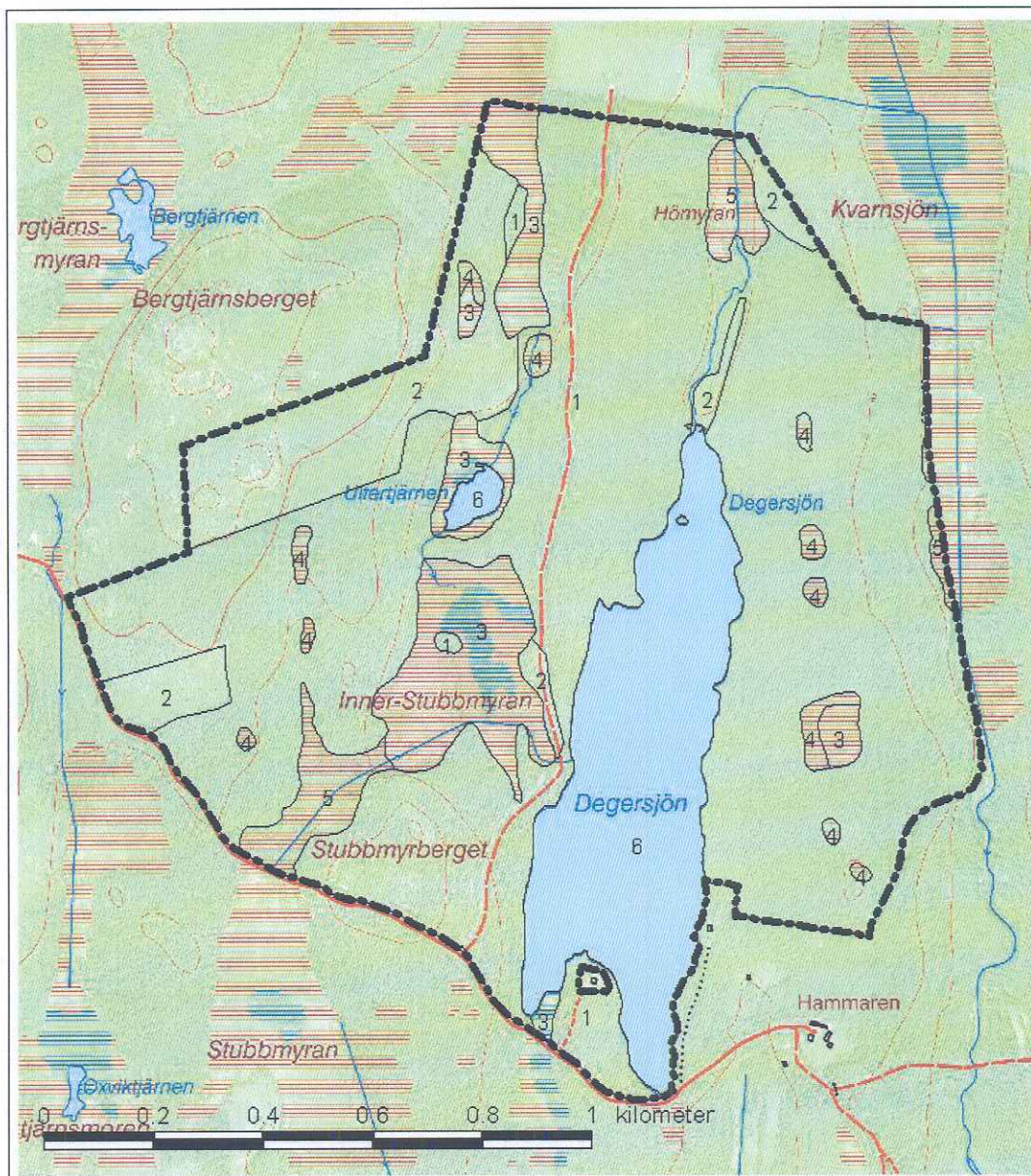
Bilaga 1

Bilaga 1. Karta över naturtyper, enligt ViN tillhörande Skötselplan för Degersjöns naturreservat. Dnr 511-4015-2005.

1. Tallskog av ljung-kråkbärsristyp	9. Tallkärr av klotstarrtyp
2. Sumptallskog av ristyp	10. Fattigkärr av tuvull-vitmosstyp
3. Tallskog av lingonristyp	11. Fattigkärr av tuvsäv-blåtårl-vitmosstyp
4. Granskog av blåbärsristyp	12. Fattigkärr av starr-vitmosstyp
5. Granskog av lågombunkstyp	13. Fattigkärr av vimosstyp
6. Sumpgranskog av ristyp	14. Intermediärkärr av starr-vitmoss-brunmosstyp
7. Sumpbjörkskog av ris-grästyp	15. Intermediärkärr av vitmoss-brunmosstyp
8. Tallmosse av ristyp	16. Sjövegetation av gul näckrostyp

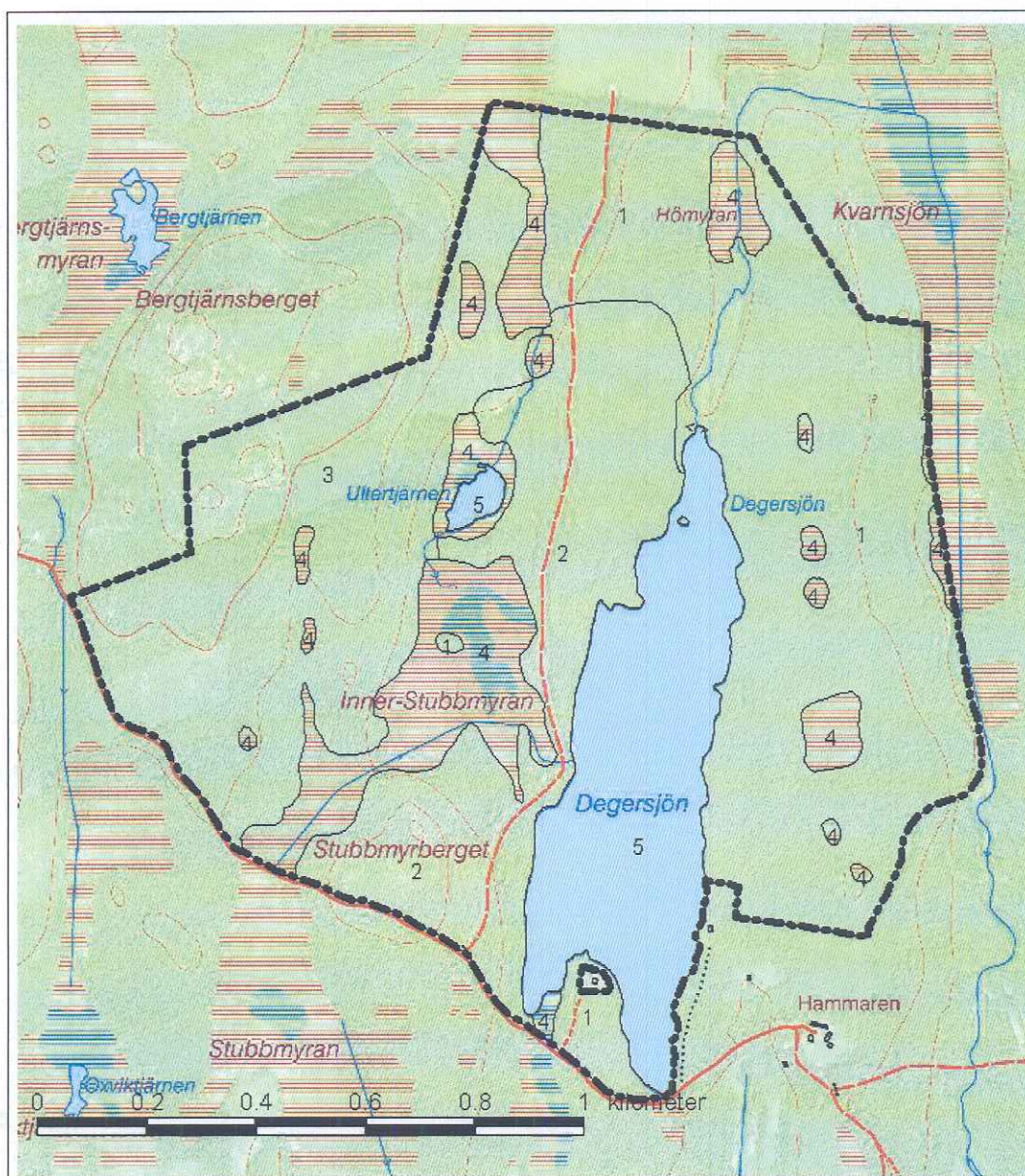
Bilaga 2

Bilaga 2. Karta över naturtypsindelning enligt basininventering av skyddad natur, tillhörande Skötselplan för Degersjöns naturreservat. Dnr 511-4015-2005.

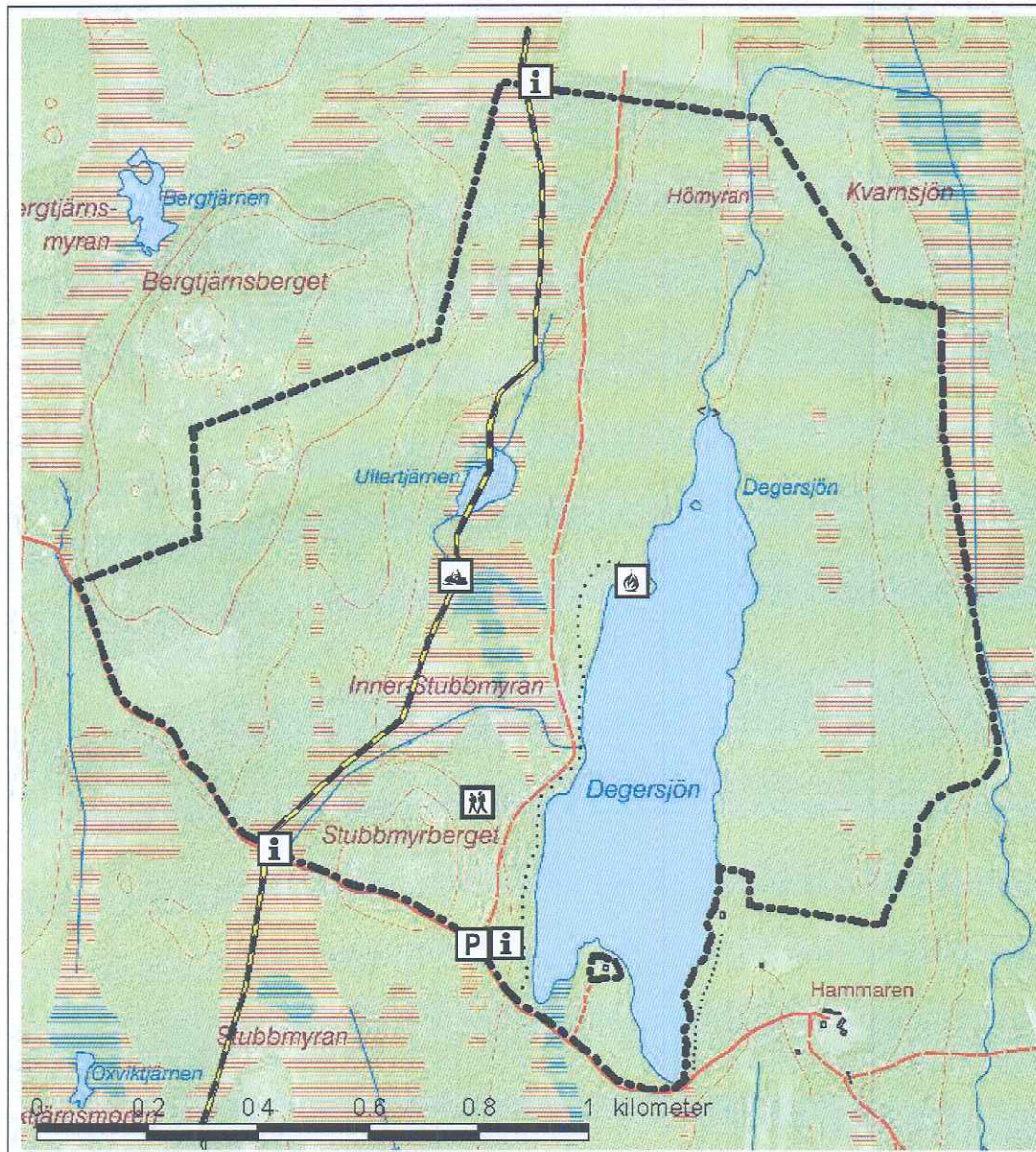
1. Västlig taiga (9010)
2. Övrig skog (9900)
3. Skogsbevuxen myr (91D0)
4. Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)
5. Övrig våtmark (7926)
6. Dystrofa sjöar och småvatten (3160)

Bilaga 3

Bilaga 3. Karta över skötselområden för naturvärden, tillhörande Skötselplan för Degersjöns naturreservat. Dnr 511-4015-2000.

1. Skog med fri utveckling
2. Skogsmark med initial restaurering
3. Asprika skogar med lövbrännekarakter
4. Våtmarker med fri utveckling
5. Sötvatten med fri utveckling

Bilaga 4. Karta över friluftsanordningar, tillhörande Skötselplan för Degersjöns naturreservat. Dnr 511-4015-2000.

- Parkering
- Information
- Stig
- Grillplats
- Skoterled

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut kan Ni skriva till Regeringen, Miljödepartementet.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen, Miljö/Planavdelningen, 901 86 Umeå.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev **senast den 26 oktober 2007** annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

I brevet ska Ni

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets diarienummer
- redogöra för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet ska ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Behöver ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Handläggare:
Sig-Britt Åhlin

Regdatum: 2007-10-09

Registrering av åtgärder:
Naturreservat för Degersjön

Information:
Alternativ akt :24NE 511-4015-2000

Berörda fastigheter:
INNERTAVLE 9:74
Berör samfällt vatten för Ultervik

HÄNDELSER I ÄRENDET

2007-09-21 BD Beslutsdatum